

Ume Folkblad

Alva Granström i Folkfräs njuter av sitt spel,
på scen före Väsen i november -05.
Foto HG Olofsson

www.umeafolkmusik.se

Umeå Folkmusikförening

Redaktionellt

Umeå Folkmusikförening

Hemsida: www.umeafolkmusik.se

Adress för räkningar mm till kassören:

c/o Andersson , Törelvägen 21, 906 28 Umeå

Övriga handlingar till ordföranden:

co/ Edström, Fysikgränd 5C, 907 31 Umeå

Organisationsnummer 89 40 01 - 33 22

Postgirokonto: 430 70 42 - 4

Medlemsantal nära 300

Verksamhetsår: läsåret, 1/9 - 31/8

Medlemsavgifter: Par eller hel familj 250 kr, enskild vuxen 150 kr, stud. med studiemedel 100 kr, barn under 18 år 10 kr, när förälder är medlem.

Verksamhet: Arrangerar öppna konserter, danser, tillfällen att spela och sjunga tillsammans, kurser, workshops mm.

Riksorganisation: RFoD, Riksföreningen för Folkmusik och Dans, Nybrokajen 11, 111 48 Sthlm.

Tel. 08-407 17 32. Hemsida www.rfod.se

Umeå Folkmusikförenings styrelse 2005-2006, vald på årsmöte i oktober -05

Ordförande: Sara Edström

090-19 97 44, 070 - 368 85 30

sara.edstrom@fceduc.umu.se

Vice ordförande: Mats Eriksson

090 - 13 40 08 , 070 - 587 85 47

mats.ericsson@infdis.umu.se;

Sekreterare: Maria Eklund

090 - 13 17 87, 070 - 653 24 13

maria eklund@jus.umu.se

Kassör: Rikard Andersson

090 - 12 74 86 - rikard002@yahoo.se

Ledamöter:

1) Linnéa Fransson, 090 - 19 63 36, 070 - 464 95 27

liafn03@student.umu.se

2) Daniel Fredriksson, 090 - 19 63 36, 0730 - 20 42 56

daniel@silkwood.se

3) Anton Teljebäck, 090 - 132690, 070 - 329 94 92

anton@musiker.nu

4) Eva Romell, 090 - 140123

Eva.Romell@sso.slu.se

5) Ulf Persson, 0933 - 531 00, 070 - 300 15 98

ulf.persson@ams.amv.se

Ärade läsare!

Jag gläder mig för den nya styrelsen som har lägre medelålder än någon tidigare styrelse i Umeå Folkmusikförening. Jag önskar dem lycka till och ett gott samarbetsklimat.

Detta nummer av tidningen har varit rolig att göra för det har funnits gott om material att publicera. Jag räds inte att ta in texter på engelska, som nästan håller på att bli svenskarnas andra vardagsspråk, åtminstone i universitetskretsar som jag har förstått det. Jag hittar bra och tänkvärda saker på engelska ibland på nätet, som texten om synen på tradition som finns på sidan 10, så jag tar in dem.

Nu när jag sitter och knåpar med denna sista inlägg i tidningen, är det bara en knapp vecka kvar tills jag sticker till Gambia igen. Där väntar nästan tre månader av annorlunda leverne, annat klimat, annan musik, annan tidsuppfattning, annat tempo - nästan inget tempo alls - och samtidigt just för mig bekanta ansikten, bekanta miljöer, bekanta matvaror och framför allt den bekanta heta solen som jag saknat så mycket. Roligt blir det också att få besök från Umeåtrakten. Det fick jag även förra gången jag var där.

Januari-februartidningen ska Gunnar Lantz göra, som förresten är en av de umebor som hälsade på oss i Gambia i våras.

Ritva - redaktör - i frostens tid

Medlemstidningen Ume Folkblad utkommer 4 ggr om året. Dessutom några kortare medlemsbrev.

Ansvarig utgivare: Ordf. Sara Edström

Redaktion: Styrelsen

Huvudredaktör & layout: Ritva Lundberg,

Ratan 79, 915 97 Bygdeå

tel. 0934-311 09, 070-620 79 85

E-post ritva.lundberg@ratan.se

Layouten görs i Microsoft Publisher

Trycks på Solfjädern, Umeå

Ordföranden tar ordet

Kära medlemmar!

Här sitter jag, en snöig morgon i slutet av november, och ska författa min första ledare som nykläckt ordförande för Umeå Folkmusikförening. Solen lyser med ett varmt sken över Pedagoggränds tegelfasader, och jag och min sambo Marcus har stängt in oss i vårt arbetsrum eftersom Bostaden håller på att tapetsera om i vardagsrummet.

För er som jag ännu inte har hunnit bekanta mig med kanske en liten presentation är på plats.

Jag är från Luleå ursprungligen, men har haft Umeå som min fasta bas de senaste tio åren. Till vardags går jag på lärarutbildningen. Jag ska bli lärare i svenska och trä-/metallslöjd. Fritiden ägnar jag åt sång och fiolspel, men jag tycker också om friluftsliv.

Efter en och en halv månad som ordförande jobbar jag fortfarande med att försöka komma i mina "nya kläder", då det är mycket nytt att sätta sig in i och många nya saker att lära sig. Det är både spännande och stundtals krävande.

Vi går ett spännande år till mötes. 2006 är utnämnt till Mångkulturår och det ska bli intressant att se hur detta kommer till uttryck. Närmast kommer föreningens eget arrangemang Umefolk 06 och i maj går Botnias festival Made in Umeå av stapeln. Som ordförande ska jag leda styrelsearbetet i föreningen. Därför har det varit viktigt för mig att rannsaka mig själv för att ta reda på vad jag har för tankar och värderingar kring folkmusik. Mina tankar och idéer kring vad folkmusik är, och anledningen till mitt engagemang, är viktiga frågor i min strävan att leda arbetet på ett demokratiskt sätt. Djupdykningen i min egen föreställningsvärld har varit jobbig, men ju mer jag har kunnat formulera i ord vad jag faktiskt tycker, desto starkare känner jag att min folkmusikaliska identitet blir.

I processen har även mina egna visioner för vad föreningen ska vara börjat ta form. Vår arrangerande del av verksamheten har länge varit viktig. Som jag upplever det, har man försökt utveckla konserterna till att även innefatta efterspel (bokstavligen) och dans till det. Detta är för mig det viktigaste med folkmusiken - musicerandet och dansen, det som sker spontant när folk möts. Därför ligger det mig varmt om ytterligare försöka stärka föreningen som en plats där man möter

andra människor med liknande intressen. Ett möte som förhoppningsvis kan resultera i att man utvecklar sina kunskaper tillsammans.

I dessa mina personliga visioner får jag inte glömma bort medlemmarnas idéer. Jag är av åsikten att Umeå Folkmusikförening skapas av sina medlemmar och jag har ambitionen att vara ert stöd i förverkligandet av era projekt inom föreningen. Ta gärna tillfället i akt att prata med mig när vi ses. Era synpunkter är viktiga.

Sara Edström

Vi tackar förre ordföranden Martin Paju för hans tid som of. Han sågs i dansens virvlar efter Väsen-konserten. Foto Sara E.

Debatt

Till Markus Falck

I förra numret av Ume Folkblad under rubriken " Hur är det?" blev jag intervjuad av Martin Paju. Några dagar senare ringde Markus Falck och var rejält arg

på vad jag sagt i den där intervjun. Särskilt hade han reagerat på sista stycket där det stod: *"UFF borde driva på Botnia Musik så att de skickar ut professionella folkmusiker i till skolor i Västerbotten. Hur många barn vet om att vi har en spelmanstradition i länet? Mitt eget musicerande har direkt roten i de musikupplevelser jag hade som 18- åring Plötsligt fick jag då veta att en sådan tradition fanns, och den typen av upplevelser är jag inte ensam om. Detta är en mycket viktig uppgift för en Länsmusikstiftelse, och den glömmes de ständigt."*

Vad Markus nu upplyste mej om var hur fel jag hade i intervjun . Han räknade upp vilka folkmusikproduktioner som gått ut på turné i länet , vilka projekt som är under upparbetning och vilka som pågår och avslutats. Och att Botnia Musik är den länsmusikstiftelse som satsar mest på folk- och världsmusik i konungariket näst efter Gävleborgs län och att inte mindre än 30% av Botnia Musiks produktioner utgörs av folkmusikprogram eller folkmusikprojekt riktade till barn, ungdomar eller vuxna i länet.

Återstod då bara att på stående fot be Markus om ursäkt. Jag gjorde det då i telefon och gör det även nu på detta sätt Markus! Ursäkta ett dåligt underbyggt och fördomsfullt uttalande! Att du känner dej påhoppad bakifrån och motarbetad är förståeligt och det finns inget egentligt att säga till mitt försvar. Möjligen skulle det kunna vara att man sällan blir upplyst om vad ni egentligen gör där på Botnia Musik. Vore det inte en bra grej om vi medlemmar i UFF fick läsa i Folkbladet någon typ av spalt om vad som är på gång från er sida? Hursomhelst; att göra uttalanden utan att egentligen veta är dumt.

Att det nu ändå blev som det blev beror inte på att jag på något vis vill ont eller något sådant . Det finns en händelsekedja bakom som jag gärna vill redogöra för, enär den faktiskt har med saken att göra. Inte som bortförklaring - utan ändå.

För det första var det ont om tid vid intervjutillfället, därför blev det så ogenomtänkt och forcerat. Och när Martin så ställde frågan om vad föreningen borde

syssla med, kom jag att tänka på en diskussion som vi haft vid middagsbordet bara några dagar innan, nämligen:

Ända sedan våra barn började gå på Ersdungens skola har det varit vanligt att jag gjort klassrumsbesök på Ersdungen och spelat och berättat. Tätheten mellan dessa besök har väl varierat, liksom betalningen, men någon gång varje år har det varit. Sådana besök har också varit kutym i min fru Elisabeths klasser på Östra Ersbodaskolan .

Men så kom den där sjukdomen hösten 2002, den som ju också omnämndes i intervjun, och då upphörde dom där klassrumsbesöken. Sedan dess har mig veterligt ingen av skolbarnen fått vetskap om vårt musikaliska arv av det här slaget. Dom har inte fått komma i närheten av vare sig en riktig fiol, en levande spelman eller muntlig berättare, vilket jag tycker borde vara ett minimum av allmänbildning vad gäller vårt gemensamma arv.

Samtalet vid middagsbordet den här gången handlade nu om att denna "allmänbildningskampanj i det lilla " alltså upphört, och att årskull efter årskull nu tydligen ska måsta växa upp i samma okunnighet som vi fick på 60-talet. Vi som vuxengeneration verkar skämmas lika mycket för vårt eget kulturarv som våra föräldrar gjorde: genom att bara förtiga att det finns och låta musikindustrin tala ostört.

Ungefär det var det som låg och bulnade i bakskallen när Martin ställde frågan om vad föreningen borde ägna sig åt, och svaret blev alltså som det blev. Dessutom är jag medveten om att Botnia musik ju har som uppgift att erbjuda alla skolor ett utbud som dom får välja och vraka bland. Så oavsett hur hög procent bland alternativen som har med spelmän att göra, kanske skolornas kulturombud väljer något helt annat. Det är rent av mest troligt.

Även om Botnia Musik har en bra statistik och gör ett gott arbete, så kvarstår ändå faktum att ingen spelat på Ersdungen. Och det var där det började.

Perspektivet kan tyckas litet och naivt - men vadå? Riktigt vem som den här frågeställningen ska riktas till vet jag inte. Både UFF och Botnia Musik hör ju till till dom tänkbara, liksom utbildningsdepartement och regering.

Ska vår musiktradition tillhöra allmänbildningen hos de uppväxande eller ska den få vara i avskildhet i vår egen lilla ankdamn?

Thomas Andersson

Med initiativ från Thomas Andersson startar vi nu i Ume Folkblad en spalt för Botnia Musik. Där kan Botnias producenter informera föreningsmedlemmarna om vad som pågår inom Botnia. Med tyngdpunkt på folkmusikaliska begivenheter förstås.

Som framgår av Thomas Anderssons inlägg i detta nummer av Ume Folkblad så var hans förra inlägg i nr 3/2005 avseende Botnia Musiks verksamhet på folkmusikområdet behäftat med en rad fel och spekulationer grundade på lösa antaganden. Desto bättre då, att den gode Thomas gör sig besväret att klargöra för läsarna hur det egentligen förhåller sig.

-Tack för det Thomas!

Thomas efterlyser också bättre och återkommande information från Botnia Musik om vad som är på gång på folkmusikfronten, t ex i form av en återkommande spalt i Ume Folkblad.

-Självklart! Varför inte?

Botnia Musik NorrlandsOperan är Västerbottens länsmusikorganisation. Vårt uppdrag omfattar konsertproduktion för barn, unga och vuxna med hela länet som arena. Stöd och utveckling av länets arrangörer, pedagogiska insatser och initiering av utvecklingsprojekt som främjar länets musikliv är andra uppgifter som vi arbetar med. På uppdrag av Umeå kommun har vi t.o.m. 2005 producerat och arrangerat Umeås årliga musikfestivaler för jazz-, folk- och kammarmusik.

Vad har vi då på gång i den närmaste framtiden på folkmusikområdet? I vårt program för våren erbjuder vi två folkmusikproduktioner för barn och unga. **Vit sand vit snö** med Åsa Simma, Mamadou Sene, Nils Personne och Lars Liljegren besöker barn från 7 år upp till åk 6 med spännande berättelser med massor av folkmusik från Sápmi till Senegal. Till länets högsta- och gymnasieskolor kommer Harv med sin ångande, akustiska partyfolkmusik med rockattityd. Harv ger även offentliga konserter för klubbar och scener i länet. En annan offentlig konsert avsedd för länets kyrkor är Gunnar Idenstam & Johan Hedin som spelar folklåtar i fantastiska arrangemang för nyckelharpa och kyrkoorgel.

Dessutom sjesätter vi vårt fleråriga projekt UFO - Ung Folkmusikorkester. En länsensemble för unga folkmusikanter under ledning av pedagoger och folkmusiker från landets absoluta toppskikt. Se annons på sid. 23.

Första sammandraget är planerat till februari och intresserade kan anmäla sig fr.o.m. nu.

Vi fortsätter dialogen med Umeå Folkmusikförening och vi har träffat ordf. Sara Edström för diskussioner om framtida samarbeten. Konserten med Väsen den 26 november kan ses som ett första steg mot skapande av en fast folkmusikscen på NorrlandsOperan. Då Västanå Teaters uppsättning av Trollflöjten sammanfaller med Umefolk 2006 finns ju möjligheten att ytterligare presentera Norrlandsoperan som folkmusikscen genom att förlägga hela Umefolk 2006 till NorrlandsOperans lokaler. Vi inbjuder också Umeå Folkmusikförening tillsammans med andra musikaktörer i regionen till en dialog kring Umeås nya festival MADE in Umeå 12-20 maj.

För mer uttömmande information om vår verksamhet, se www.botniamusik.se

Vi hörs nästa gång!

Markus Falck

Påminnelse om medlemsavgiften!

Visst har du betalat för pågående läsår?

Om inte, se avgifter och kontonummer på sidan 2.

Daniel i London

Torsdag 3:e November, La Scala, London

Balkan Beat Box och OI VA VOI

Jag befinner mig i London en torsdagskväll. Kollar Time Out Magazine och finner att ett band som heter Balkan Beat Box ska spela på klubben La Scala. Bandnamnet är vagt bekant, och lite "Balkanröj" kan väl vara trevligt, tänker jag.

"The tube" tar mig ut till Kings Cross. Publiken på La Scala består av ungefär lika delar östeuropeer, worldmusicdiggare och vanliga klubbkids. Bandet på scenen är lokala favoriter med en karismatisk sångerska som levererar jamaicadubb och soulsång till småjazziga balkanbakgrunder. Som band och musikupplevelse är det bra, men inte lysande, vilket gör mig lite besviken då jag ändå hade fått upp förväntningarna (inte minst av entrékostnaden på 10 pund). Då bandet slutar frågar jag mig "Jaha, är kvällen slut nu?" Plötsligt slås videoprojektorer på och bilder från orientalistiska B-filmer pryder väggarna i lokalen. Det är först då det går upp för mig att bandet som jag nyss sett i själva verket var förbandet, "Oi Va Voi". Balkan Beat Boxes konsert skall snart börja.

Efter en Kilkenny står jag och hänger i baren då avlägsna trummor och blåsinstrument skvallrar om att något håller på att hända. Genom lokalen tränger sig tre saxofonister, en magdansös och en slagverkare iförd surrealistisk grismask! De formar en ring mitt på dansgolvet och låter magdanserskan få göra sin grej till svängigt komp. Nu är headlinarna här! När bandet antrar scenen och själva konserten drar igång inser jag snart hur bra det är. Helt fantastiskt. Melodiskt håller de sig i öststaterna för det mesta, men i stil, utformning, klang, instrumentering och sväng är det ständigt utmanande. Influenserna skiftar mellan modern dansmusik, rock, bhangra, reggae och elektronika. Och – vilket sätter dem i en annan liga än svenska folkrockband – de är lika övertygande i alla stilar.

I fronten av New York baserade Balkan Beat Box finns saxofonisterna Ori Kaplan och Tamir Muskrat. Till kollektivet finns knutet en mängd musiker, den här kvällen har de med sig en surfgitarrist, en basist, en trummis och den oändligt coole rapparen MC Tomer Yosef. Dessutom är videojockeyn Alma Har'el en vital del av konceptet. På konserten dyker också gäststartister upp i form av två bulgariska sångerskor, en djembeduo, en brasskvartett och den tidigare nämnde magdansaren.

Det finns en naturlig råhet över Balkan Beat Box som jag beundrar. De har den energiska styrkan hos ett punkband som just börjat spela. Men den uppvägs av och kombineras med virtuosernas och traditionsbärandarnas musikaliska kunskaper och ger ett flyt

och en koncentration som fyller hela lokalen.

Ni som känner mig vet att jag är ganska svår att få upp på ett dansgolvet, men när Balkan Beat Box spelar så är det bara att kapitulera. Tre timmar senare är jag svettig, lycklig och har haft min första omvälvande musikupplevelse på många år.

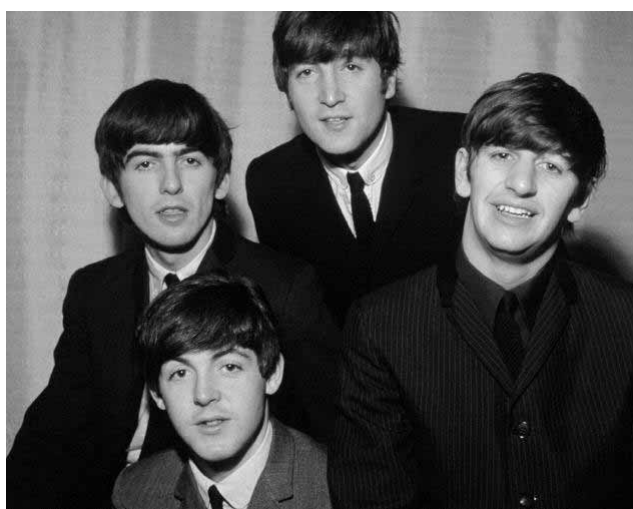
Daniel Fredriksson

Balkan Beat Box

foto: Loic Duquenois - www.photosandgigs.com

Läs om och lyssna på Balkan Beat Box på www.balkanbeatbox.com

På tal om förebilder (nästa sida): Mina egna absoluta älsklingar, idoler och drömobjekt i tonåren i mitten av 60-talet var The Beatles! Jag såg dem aldrig live, men när bilder som denna dyker upp, bultar det fortfarande lite extra i hjärntrakten, jag känner vibbarna. Fast det var frågan om lite annan sorts idolskap än det som Irina beskriver. //Ritva

Att ha förebilder

Nog har vi alla haft förebilder. Jag minns när min pappa så stolt plockade fram sin LP-samling. Han var så noggrann att man skulle kunna tro att det var en själv som han bar i sin famn. Sen satt han i soffan någon timme och kände sig nostalgisk. Vi tre barn satt i rummet intill och skrattade så vi blev hesa. Jag minns hur vi diskuterade över det faktum att vår egen pappa sett upp till någon slags musikstjärna och hur konstigt vi tyckte det var. Han var ju vår förebild! Sen blev man äldre och fick sin egen radio. Vi var några som brukade spara veckopengen och köpa CD-singlar på Åhléns ett par gånger i månaden. Sen cyklade vi hem till den av oss, vars cd-spelare var ledig, och mimade till favoritlåtar till ett irriterat storsyskon kom och körde hem oss andra.

Men det här med idoler egentligen... Ärligt talat insåg man ju efter ett par år att man nog aldrig skulle bli popstjärna. Jag var med i kommunala musikskolan och inte var det någon med glittertopp och skyhöga skor som spelade fiol på teve. Det var liksom inte så coolt. Men så en dag tog min lärare med mig och de andra som stretade på i folkmusikgrupperna på en konsert. Det var tre gubbar på scen, klädda precis som de på pappas jobb med kavaj och skäggstubbe. Vi tänkte "Vad ska de här ge oss?" Det var ju inte de typiska tonårsidolerna direkt; men så började de spela. Samtidigt som den första tonen nådde mina öron så hände de något. Jag insåg att det är så här jag vill vara, precis som de i **Väsen**.

Jag blev lite äldre och de skivor jag så snabbt köpt efter Väsen-konserten med mammas lånade pengar försvann, undangömda i någon låda tillsammans med de där singlarna. Är man femton år och kanske inte den populäraste tjejen så kan det vara svårt att få gensvar på sina intressen. Jag var helt enkelt rädd för att få en stämpel som knätofsälskande allmogemidsommarflicka om jag sade till mina pop-kompisar att jag gillade folkmusik. Men så hände det igen. **Väsen** spelade på Folkmusikfestivalen och jag kände exakt samma känsla igen. Jag fick på något sätt mod att lita på min intuition: att folkmusik är så mycket mer än spelmän. Det är folkets musik och kultur och vår uppgift är att förvalta den och föra den vidare.

Nu är jag inne på mitt sista år på musikestetiska gymnasieprogrammet i Umeå, och jag tror jag är säkrare än någonsin. I helgen hann vi i Folkhettan ha workshop och få spela med **Väsen** och för varje gång jag hör dem så vet jag än mer vad det är som jag vill. Det är så fenomenalt att man inom folkmusiken faktiskt kan få chansen att dricka kaffe med sina förebilder! Mitt mål just nu är att få studera folkmusik för Mikael

Marin i Stockholm och det känns faktiskt överkomligt. Jag har en plan om hur jag ska ta mig dit; jag har ett intresse som jag tror kan hjälpa mig att nå långt, och framför allt har jag min motivation. Vilken tur att jag inte slängde skivorna så mina barn kan ha något att skratta åt.

Irina Carlén, spelar i Folkhettan.

Väsen spelade till dans också. Foto Sara E

Olov Johansson, Väsen. Foto HG Olofsson

När jojkkaren sjunger falskt

Foto från umu.se

Tänk er denna scen:

Ni sitter i Studion på Folkets Hus i Umeå och inväntar en konsert med en känd jojkkare och en känd musiker, saxofonist eller gitarrist, vilket som. Ni har kanske försett er med ett kallt glas öl, ett hyfsat vin eller en liten nachotallrik. Ni mår ganska gott, i stearinljusens sken som ger den förtrollande stämningen. Fram kommer jojkkaren och instrumentalisten, de börjar gemensamt, men efter en stund glider jojkkaren iväg i en tonhöjd som instrumentalisten inte kan följa. Du blir själv osäker om det är riktigt som det ska och ställer dig frågan, sjunger jojkkaren falskt eller spelar instrumentalisten falskt? Vi lyssnar helt plötsligt på två solon och musikerna vet precis vad som sker.

Förklaringen är helt enkelt att i jojkens tonspråk stämmer inte jojken och västerländska dur- och mollskalorna inte riktigt överrens. Professor Olle Edström har beskrivit detta t.ex. när den idag ikonförklarade **Nils-Aslak** Valkeapää första gången blev ackompanjerad av en gitarr så intonerade Valkeapää efter den traditionella jojken och tonhöjderna blir inte riktigt durskalans. Det lät falskt!

Idag är de flesta samiska artisterna så vältränade i västerländskt sätt att intonera att den spänningen har försvunnit, men för den ovane lyssnaren låter det bättre.

Även **Mari Boine** brukar segla iväg på konserter i den traditionella vägen i tonhöjdernas trappa. Det finns ett

antal jojkkartister som är väl medvetna om den traditionella jojken och håller kvar vid det traditionella, åtminstone periodvis i en låt. Fast frågan är, kommer du att acceptera detta skalande i öronen som du kanske tycker att det är eller törs du inte säga något i risken för att förklaras som diskriminerande?

Saken är ju den att de jojkkartister som håller hårt vid den traditionella stilen, sällan får engagemang, borträknat från **Inga Juuso** i Norge. Idag så är de stora dragplåstrarna i den samiska sfären artister som **Intrigue**, **Sančuari** och **Wimme** förstås. **Frode Fjellheim** gör succé inom den kyrkliga sektorn, men det kommer inte särskilt mycket folk på hans vanliga konserter i norr, tyvärr. För att återgå till **Intrigue**, bara för att ta ett exempel, så har de rockat upp jojkkarna ofta 4/4-tempo och de blir kul att dansa till och samisk ungdom fyller alla dansgolv så fort låten Larina spelas. Det är faktiskt en häftig upplevelse att se det och även att delta, det blir någon slags ringdans, en ceremoni där alla dansar med alla och alla jojkar tillsammans. Jag är beredd att acceptera "förflackningen" av jojken som en stockkonservativ tyckare förmodligen skulle tycka. Jojkens rytm och takt ska ju gå lite krokigt, som det har sagts.

Nu tror du kanske att den mesta av den moderna jojken ser så ut idag, förflackad, anpassad, men nej! Gör ett besök till Jokkmokks marknad första helgen i februari och se till att du kommer med på den årliga konserten **Nuoraid Lávdi**. Där framträder bara ungdomar och i regel är det den traditionella jojken som galler, det är fantastiskt och inspirerande. Man känner att det finns liv och mycket av sådant också, wow!

På marknaden 2003 minns jag särskilt att storjojkkaren **Ánte Mikkil Gaups** tre döttrar deltog och de var makalösa och särskilt **Sara Marielle Gaup** som har en sådan karisma, pappa upp i dagen som scenpersonlighet. Vet inte om hon har artistiska ambitioner, men lyssna på henne när hon jojkar tillsammans med pappa på CD-skivan *Jojkar i Rimskogen*. Det är en fröjd att lyssna på henne. Gemensamt för **Nuoraid Lávdi**-

Hmmm.... re-narna bryr sig väl inte?

När jojkaren sjunger falskt

konserter brukar vara att alla jojkar tillsammans som avslutning, då ofta en känd klassiker och alla jojkar i sin egen tonhöjd och ingen bryr sig om att hålla ton.

Lugn, bara lugn! Det är så det ska vara och alltid har varit, det har gamla resenärer beskrivit, att musiken var utan mening och noter, takt eller rytm, ingen jojkare höll ton med varandra och allt avslutades av en fullständig förlust av andedräkten.

Jag blev rättad av en duktig jojkare i höstas när vi satt på en bar i Tromsø och jojkade tillsammans på den berömda Jernbanestationen, han sa barskt *Krister du ska inte jojka i stämmor, utan jojka din egen stämma, bry dig inte om det passar tonmässigt eller inte.*

Kanske är min korta tid som körsångare fördärlig för min jojk, kanske jag sjunger för rent, hmm. Så en kör som jojkar i samma ton och takt måste vara en omöjlighet och det är omöjligt så länge man är stockkonservativ, då fungerar det inte. Men även där är jag öppen för prövning av ny musik och nya anpassningar. **Frode Fjellheim** har komponerat en jojkbok för körer "Jojk for kor" och förhoppningsvis så är det fler körer som vågar ta upp jojk på sin repertoar. Några som gjort det och varit framgångsrika i sina tolkningar är Erik Westbergs Vokal Ensemble, Biegga luohiti och Studentkören i Umeå, Rondo Lapponico. Det är två ganska svåra stycken som de framför och de ska avnjutas live. För övrigt, så finns det en samisk kör som kommer från alla håll i Sápmi och de tränar intensivt fyra gånger per år tillsammans. Det är en okej kör, men deras framträdanden blir alltför sällan.

Vill ni höra jojk till kör så får ni sjå er till den 11 februari 2006, då ska nämligen Björkstakören uppträda på Mimerskolan tillsammans med Trio Moivi. Det blir en fusion det och jag är själv ganska spänd i förväntan på vad som komma skall.

Mari Boine. Foto: RL

Trio Moivi har med tiden blivit ganska bluesiga och jag har förstått varför, sedan jag ögnat igenom Olle Edströms skrifter, han säger att jojkens melodiformler har stor likhet med bluesen. Så bluesig jojk, med kör som jojkar, det blir något att se fram emot och jag tror inte du ska behöva känna osäkerhet om det sjungs falskt eller spelas falskt. Ibland måste man ta avsteg från traditionen, men bara om man känner till den och det gör vi i detta fall.

Krister Stoor,
jojkkare och sameforskare

Frode Fjellheim. Foto från www.kor.no

Trio Moivi. Lasse Sörlin, Krister Stoor, Svante Lindqvist. Foto: RL

Tradition?

Jag spelar djembe. Jag brukar läsa (och ibland bidra till) ett amerikanskt forum för djembespel och afrikanska rytmer. Forumet finns under yahoogroups och heter Djembe.-L. Där hittade jag detta inlägg som handlade om tradition och dess så kallade bevarande. Jag har fått tillåtelse av Dylan Kosma att publicera artikeln som jag anser vara allmängiltig för allt framförande av traditionsmusik, inte bara djembes. I slutet några förklaringar till ord som är från djembevärlden.
/Ritva

I think that we really get caught up in the word "traditional". What does it mean? The word tradition can be defined as:

1. The passing down of elements of a culture from generation to generation, especially by oral communication.
2. A mode of thought or behavior followed by a people continuously from generation to generation; a custom or usage.
3. A set of such customs and usages viewed as a coherent body of precedents influencing the present: followed family tradition in dress and manners. See Synonyms at heritage.
4. A body of unwritten religious precepts.
5. A time-honored practice or set of such practices.
6. Law. Transfer of property to another.

I particularly like the bit about a mode of thought that is followed continuously from generation to generation. *A mode of thought*.... This phrase does not infer that that thought must be reproduced exactly and precisely, it is just the general concept or "feeling" that is passed on and continued.

Think about it. How many times have you heard an African drum teacher say, "it's good but it doesn't have the feeling". In my opinion, by reproducing a rhythm exactly phrase for phrase as it is taught, or with the same orchestration we are preventing the evolution of the music. Now don't get me wrong, I am a bit of a purist. I like to play the way the teacher taught me to. But when the time is right I like to add my own spin to the music. Music is like a biological entity, it is dynamic, it adapts and changes to its environment. If you only have 2 dununs* then play with 2 dununs. If you like the sound better with a different djembe accompaniment then play it like that. However, you must maintain the general theme and "feeling" for it to be called by the rhythm name you wish to be playing.

Tradition changes, culture changes, it adapts with the ages. To not do so is stagnant. Stagnation has led to

the demise of civilizations and cultures. Why deny the music the right to evolve?

I swear I have heard a billion versions (exaggeration) of Mendiáni*. Played with different dunun orchestrations, with bells, without bells, with 3 djembe accompaniments, with only djembe accomp. With 3 open strokes and 3 closed* or with 4 open strokes and 2 closed, etc. etc. etc. They are all Mendiáni, aren't they? It is the feeling, they all have a similar feeling and/or theme. That's what makes them all Mendiáni.

Some might say that we have to play in a certain orchestration or precisely as we are taught because this music is not from our culture or we are not a part of it's (the music's) culture. That is like saying that white boys shouldn't rap and compose rap music and that chinese people shouldn't write opera and perform it. Opera is an Italian creation, but there are plenty of German operas, aren't there?

Music is art and art is based on creativity, leaving room for adaptation and improvisation. Ask an African drum teacher. I have on several occasions heard African drum teachers (from Africa) say, "I don't understand why my students don't write their own music".

Music is for everyone. Why did Germans write opera? Because they heard opera and said, "wow this stuff is great! I really like this kind of music, I wonder if I can do that?" and by doing so they have paid homage to opera and put their own twist on opera. They changed the tradition. Opera is still performed, it is not considered an adulterated form of music (by most).

Just acknowledge the fact that you have adapted a rhythm from the way you learned it. Write your own music. Play ballet style or with 3 dununs sideways. Whatever works. Be part of the tradition!

Sorry if I pissed anyone off, just my 2 cents.

Peace, Dylan Kosma, badenya22@yahoo.com

.....
* dunun är en cylindrisk bastrumma som används i djembe-ensemble. Ofta i set av tre eller två.

* Mendiáni är en djembe-rytm

* open strokes & closed strokes är slagtekniska begrepp på djemben.

En ny *Trollflöjten* i Umeå 25-26 februari

Boka redan nu Umefolk 06 - 25-26 februari i din kalender. Under Umefolk kommer Sverigepremiären för Västanå Teaters folkmusikaliska *Trollflöjten* att utspelas i två föreställningar. Mycket spännande!

Umeå Teaterförening och Umeå Folkmusikförening arrangerar den 25 februari 2006 *Trollflöjtens* Sverige-premiär på NorrlandsOperan. Därefter turnerar föreställningen med Riksteatern under våren. Den ska spelas på närmare fyrtio scener i Norge och Sverige. Uppsättningen av *Trollflöjten* markerar också två jubileer: 100-årsfirandet av unionsupplösningen 2005 och firandet av Mozarts 250-årsjubileum 2006.

Från Västanå teaters hemsida:

Den 14 oktober 2005 var det premiär för en norsk-svensk folkmusikversion av Mozarts *Trollflöjten*. Föreställningen samproduceras av Riksteatern och Västanå Teater i Sverige samt norska Rikskonsert. Mozarts musik ges ett nytt uttryck och framförs av skandinaviska folkmusiker med norska kvädare som sjunger och svenska folkmusiker som spelar. För regin svarar Västanå Teaterns konstnärliga ledare Leif Stinnerbom.

Berättelsen utspelas i en nordisk sagomiljö och känslan av myt och saga understryks av att karaktärerna fått namn från de nordiska myterna. De deltagande artisterna är de främsta företrädarna för den moderna folkliga musiken i Norge och Sverige. Samproduktionen av *Trollflöjten* sker med anledning av hundraårsminnet av unionsupplösningen samt tvåhundra-femtioårsminnet av Mozarts födelse. Västanå Teaters specifika profil i scenografi, kostym, musik och skådespelarnas rörelsemönster, där danstraditioner från både Sverige och Norge har varit bärande element, kommer att karakterisera det sceniska språket i *Trollflöjten*. Föreställningen kommer att spelas på nynorska.

Smakprov från föreställningen finns i videoform på <http://www.vastanateater.se/>
Klicka på länken "Succé på Den Norske Operaen"

Saxat från Västanås hemsida:

Bygget på Mozarts musikk og Schikaneders libretto

Regi: Leif Stinnerbom

Koreografi: Indra Lorentzen

Gjendiktning: Stein Versto

Bearbeiding av Mozarts musikk: Magnus Stinnerbom og Daniel Sandén-Warg sammen med de øvrige musikerne og sangerne

Scenografi: Lars Jacob Jakobsson

Kostymer: Inger Hallström Stinnerbom

Masker og hodeplagg: Torbjørn Alström

Med Jon Anders Halvorsen, Øyonn Groven Myhren, Odd Nordstoga, Berit Opheim, Kirsten Bråten Berg, Marit Mattisgard, Gro Kjellberg Solli, Aasmund Nordstoga, Annar Nohre By, Jon Ellingsen, Martin Myhr

Spelemenn: Magnus Stinnerbom, Daniel Sandén-Warg, Christian Svensson, Mattias Perez

Magnus Stinnerbom och Daniel Sandén Warg. Fotade av RL på Harv-konsert i Umeå ett bra tag sen.

Fullt på dansgolvet på Skogis

Allmän uppslutning när Skogis hade folkmusikpub!

När Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, allmänt kallat Skogis, fredagen den 2 december hade folkmusikpub i sitt kårhus var uppslutningen total. Mellan 150 och 200 studenter var i lokalerna under kvällen. Det spelades och dansades ända fram till stängningsdags klockan två. Barpersonalen sa att det är inte ofta som det kommer så mycket folk på en fredagspub.

På "Skogis" är det pub varje fredag under terminerna. Det är olika studentgrupper från SLU som har ansvar för att ordna puben varje gång. Åsa Martinsson, medlem i Fårfiolerna, har en kompis som pluggar på SLU. När hon nämnde att hans klass skulle ordna puben i början på december var hennes spontana reaktion att de borde ha folkmusiktema. Det visade sig att hon redan hade fått förslaget från ett annat håll. Detta fick klassen att haka på idén. Alltså blev det en folkmusikpub och universitetets inofficiella spelmannslag Fårfiolerna fick huvudansvaret för att se till att det fanns musik att dansa till under kvällen.

Fullt trots lite annonsering

Annonseringen var minimal, endast ett fåtal kopierade affischer syntes på universitetet veckan innan. Men detta visade sig inte vara någon fara. Genom mun till munmetoden hade informationen spridit sig och redan när dörrarna öppnade klockan sju började folk strömma till. Många av de som kom var folkmusiker eller dansare. Men hälften av publiken var vanliga studenter. Ett gäng utbytesstudenter hade också letat sig dit. För alla som ville lära sig dansa ordnades dansutläring klockan åtta. Sedan var dansgolvet fullt resten av kvällen. Fårfiolerna spelade till dans första halvtimmen och sedan fortsatte mindre grupper spela.

Debut

Marcus Stigsson gjorde debut som spelman på dansgolvet. Han spelar piano och saxofon till vardags och folkmusik är relativt nytt för honom. Kvällen till ära spelade han slängpolskor och några jämtpolskor på tenorsaxofon. Han tyckte att det hade gått ganska bra för att vara första gången

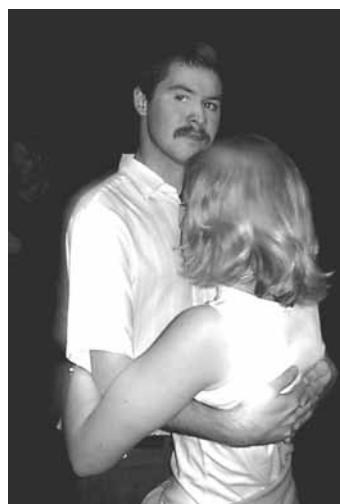
- Det var kul! En upplyftande erfarenhet. Man förstår bättre hur man ska svänga till musiken för man ser på dansarna hur man ska lägga betoningarna.

Alla nöjda

När det närmade sig stängningsdags satt folk fortfarande i små grupper och jammade. I ett hörn spelades dalalåtar och i ett annat hade någon satt sig vid pianot och hade ett bluesjam med en kille från Danmark som

spelade munspel. Kvällens absolut sista låt innan det var dags att bege sig hemåt i natten blev "O helga natt" skrålade av glada killar vid pianot. När gästerna slutligen gick ut genom kårhusdörren lämnade de en glad och nöjd personal bakom sig. Det var helt enkelt en lyckad kväll!

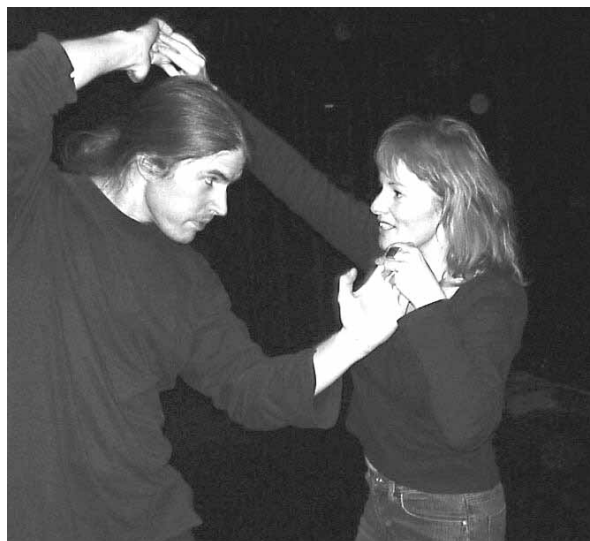
Sara Edström

Foton: Sara E

Hugo i drömska tankar

Ingemar och Lena

Karin och Gustav

Umefolk 06..... blir 24-25 februari

Februari är räddat!

Trots att folkmusikfestivalen är nedlagd av Botnia Musik/ kulturnämnden så behöver vi inte misströsta!

Styrgruppen för Umefolk 06 har just inlett sitt arbete, och kreativiteten är på topp!

Redan nu kan helgen 24-25 februari 2006 bokas in!
Mer info kommer inom kort på en hemsida nära dig!

Du kan nå styrgruppen på epost
umefolk06@umeafolkmusik.se eller tel 073-696 99 79.

Elin Fjellström, Anton Teljebäck och Sara Edström är några i styrgruppen av Umefolk -06.

Foton: Sara E

www.umeafolkmusik.se

Nya styrelsen, vald på årsmötet i okt -05

Sara Edström,
ordförande

Mats Eriksson,
vice ordförande

Maria Eklund,
sekreterare

Rikard Andersson,
kassör

Linnea Fransson,
ledamot

Ulf Persson,
ledamot

Eva Romell,
ledamot

Anton Teljebäck,
ledamot

Daniel Fredriksson,
ledamot

Denna styrelse *med historiens lägsta medelålder* presenterar sig närmare på föreningens hemsida:

www.umeafolkmusik.se

Klicka på länken "Om föreningen" i överkanten.

Umeå Folkmusikförening

"Made in Umeå" fr 12 maj 2006

Här är det som blivit till när både Umeå Folkmusikfestival och Umeå kammarmusikfestival lagts ned: Made in Umeå - music, art, dance etc.

Från Botnia musiks hemsida:

Under 9 dagar blir Umeå till ett musikaliskt kraftcentrum där dans, konst och musikteater förstärker uttrycken. Festivalen hämtar inspiration och influenser från våra tidigare Folk- och Kammarmusikfestivaler för att i en helt ny kostym skapa spännande möten, både för artister och för publik.

Festivalens bas är NorrlandsOperan och artisterna kommer från jordens alla hörn. Världsartister möter regionens artister, musiker möter dansare och nya uttryck skapas. Som ett dynamiskt kitt i dessa spännande konstellationer fungerar Symfoniorkestern vid NorrlandsOperan.

Mycket av det som framförs på scenen av dess aktörer kommer att vara unikt för just den här festivalen och kan inte upplevas någon annanstans.

.....

Från www.umea.nu :

Festivalen ska hämta inspiration och influenser från tidigare folk- och kammarmusikfestivaler, men den får en egen identitet.

– I alla Umeås festivaler finns viljan att gå ett steg till och utveckla en konstart. Med MADE in UMEÅ går vi ännu längre och vi ska skapa något som bara skapas här. Vi har en extremt hög ambitionsnivå, säger Magnus Aspegren, konstnärlig ledare vid Norrlandsoperan. Det nya operahuset blir också festivalens hemvist. Invi gningshelgen ska kännetecknas av folkmusik och världsmusik. Nämnas kan ett samarbete mellan Norrlandsoperans Symfoniorkester och Ale Möller Band. Symfoniorkestern återkommer sedan i olika tappningar.

I övrigt kan nämnas ett par större dansproduktioner, en "drum 'n' base"-föreställning, konstinstallationer med betoning på ljud samt olika körframträdanden.

– Vi stänger inte ute någon genre. Bland annat ska vi träffa bluesföreningen för att se vad det kan ge, säger

Magnus Aspegren.

Förhoppningar finns också på att deltagande av de sångare från Kapstaden och kulturinstitutioner i Vietnam som Norrlandsoperan samarbetar med.

I festivalen ingår också en konferens på temat kreativitet. En utgångspunkt är amerikanen Richard Floridas tes om att en kreativ miljö ger bra förutsättningar för tillväxt.

**Välkommen till Umeås nya festival!
Biljettsläpp 27 mars 2006.**

*Ung tramporgelkille i Folkhettan/Folkfräs.
Han uppträdde under Väsen-konserten i november i Umeå Foto Sara E*

Påminnelse om medlemsavgiften!

Visst har du betalat för pågående läsår?

Om inte, se avgifter och kontonummer på sidan 2.

Vad gör RFoD?

Umeå Folkmusikförenings riksorganisation är Riksföreningen för Folkmusik och Dans, RFoD. Här skriver Lars Farago, förbundssekreteraren om organisationen. Artikeln skrevs inför septembernumret av Umeå Folkblad, men hann inte med då.

RFoD – igår och idag

Vad sysslar RFoD med egentligen? Hur kan vi i Umeå ha nytta av den? Jag får ofta sådana frågor. De kommer inte bara från Umeå utan från många andra håll.

Hur många som läser denna tidning vet för övrigt vad RFoD betyder eller någonsin har hört talas om förkortningen för Riksföreningen för Folkmusik och Dans? Vi som är aktiva med musik och dans frågar sällan efter föreningsform, riksorganisation, kulturpolitik. Ibland vaknar vi kanske lite yrvakna och undrar varför världen ser ut som den gör? Ja, säg det? **Varför är det jazzfestivalen som sitter i orubbat bo i Umeå när pengarna tryter och inte folkmusik- eller kammarmusikfestivalen? Vad kan RFoD göra åt det?**

Tja, kanske inte så mycket. RFoD är en liten del av en folkmusikens och dansen infrastruktur, ett vägnät som än så länge mest består av enstaka grusvägar som i och för sig bjuder på nog så vackra vyer där de slingrar fram.

Dela med alla

RFoD bildades för snart tjugofem år sedan (vi fyller kvartssekel Mångkulturåret 2006) på initiativ från de första som satsade på att bli proffs i vår genre tillsammans med vänner som kanske av andra skäl gick de första längre utbildningarna till folkmusik- respektive folkdanspedagog. Att få möjlighet att arbeta som proffs – att påverka kultur- och utbildningspolitiken så att fler skulle kunna verka inom genren var viktigt. Men jag tror att det handlade för många lika mycket om mer idealistiska eller altruistiska skäl. Fler skulle få uppleva det häftiga som de eller snarare vi själva

fått i mötet med folkmusik och dans. Vi ville dela med oss till alla!

Sjuttioalet hade inneburit ett uppvaknande för många. Vi insåg motvilligt att folkmusiken och dansen levde långt ifrån varandra. Vi trodde att vi dansade till folkmusik, men vi som hade dansen som hemvist hade missat mycket av det häftigast, det okammade, polskorna! Vi hade blivit lurade. Folket hade inte alls dansat danserna vi visade upp vid våra besök på ålderdomshemmen på midsommarafton. Folket hade inte heller lekt lekarna vi lekte kring midsommarstången – i varje fall inte alls på det sättet som vi visad dem – med ledig hand i sidan och strikt ordning på flickorna, gossarna, gummorna och gubbarna vi härmade när räven raskade över isen. För att skilja ut rätt och fel hade Henry Sjöberg delat upp danserna i folkdanser och folkliga danser. De folkliga hade folket dansat. Men vi diskuterade samtidigt lekarna – de hade ju leks av folk, men hade de leks på det sättet som vi lekte dem? Hade inte lärarna gjort om dem till att fylla en helt annan funktion än de hade haft historiskt? Vi ville alltså förhålla oss till något mer än ursprung. Vi ville återerövra improvisation, spontanitet och lek. Det gällde både danserna och lekarna.

Bättre att göra än prata

Folk eller folklig – den diskussionen kunde inte lösas. Bättre att göra't än att prata om'et. Det föddes folkmusikkaféer, danshus, visstugor, folkmusikhus. Öppna arrangemang dit alla är välkomna, inte bara medlemmarna i en förening skapades på 1970-talet. De blev RFoD:s andra grundbult vid sidan av utbildningar och pedagogik och också ett viktigt inslag i folkmusikens professionalisering. Inga dansträningar med sikte på uppträdanden med dubiös kvalitet i märkvärdiga kläder, som oftare skrämmer folk från folkmusiken och dansen än lockar dem till att prova på. Nej, maximal öppenhet skulle det vara. Fria arrangemang som började med workshops där nybörjare får grunderna och fortsatte resten av kvällen med musik och dans – ofta polskor, polskor och polskor –ibland med lite inslag av engelskor, ballader, gammaldans ...

Underlätta att bli proffs

RFoD blev till för att skapa ett nätverk mellan likasinnade och underlätta för dem som ville bli proffs och för de öppna arrangemangen. RFoD ville också missionera. Alla ska ha rätten till folkkulturen. Vi ska kunna vara stolta över kvaliteterna, njuta av kulturen som scenkonst, lära genom den om samhällets utveckling, men framförallt ha kul med hjälp av gamla umgängesformer som rätt använda har mycket att ge till moderna människor.

Proffs blev man för tjugofem år sedan i stort sett en-

Vad gör RFoD?

bart som pedagog. Att kunna försörja sig som artist var det nog få som ens drömde om. Möjligen musiker med rötter i andra genrer som upptäckt och tänt på folkmusiken. Några med rötter i folkmusiken utbildade sig samtidigt inom andra genrer, medan andra kom till folkmusiken redan som etablerade artister.

Forskare sprider myter

Det finns en myt om att folkmusik ska vara och alltid varit amatörkultur. Att det skulle vara konstigt att ha folkmusik som yrke är nog att bortse från historien. De främsta spelmännen har så vitt jag vet alltid tagit betalt. De allra mest efterfrågade hade musiken som viktig sidoinkomst och några få kunde på 1800-talet åtminstone tidvis ha musiken som huvudinkomst. Ändå är det vedertaget i Sverige både inom spelmansrörelsen, bland forskare och i kulturpolitiken att det naturliga tillståndet inom folkmusiken är att vara amatör. De spelar gärna men inte så bra är nog en alltför vanlig uppfattning. Detta är en myt som jag misstänker skapats av forskare och folkmusikfrämjare. Många bland dessa såg folkmusik som folkrörelse, en del i byggandet av nationen och av en nationell identitet. Intresset för musikens estetiska kvaliteter och dess funktion som dansmusik hade hamnat i bakgrunden.

Oj vad jag är vid sidan av det egentliga temat – vad gör RFoD just nu var ämnet jag ombads skriva om. Tillåt mig att med några snabba bilder närma mig dagens situation. Vi ville först ha fler utbildningar. Vi ville och kunde framgångsrikt använda folkbildningens infrastruktur – studiecirkel och folkhögskolor var viktiga partners. Helgkurser var och är nog fortfarande en viktig inkomstkälla för många. Också de öppna arrangemangen är viktiga för professionaliseringsprocessen. Vi ville dansa till, lyssna på och sjunga med de främsta.

Kulturpolitik för folkmusik och dans

RFoD började tidigt arbeta kulturpolitiskt. Det handlade mycket om att vinna status för folkmusiken och dansen. Vi skrev boken *Folkmusiken lever – Gammal dans och musik i nya former* (1984), vi skrev underlag till riksdagsmotioner och framförde synpunkter i form av remissvar till utredningar om musiklivet, ordnade danskurser för riksdagsledamöter mm. Våra ansträngningar ledde till att 1990 blev folkmusikens och dansens år.

På 25 år har den nordiska folkmusiken fått en bra utbildningsstruktur. Vi finns i många musik- och kulturskolor, i några gymnasier och i eftergymnasiala utbildningar, folkhögskolor och på de flesta högskolor. I slutet av 1990 talet började så etableringen av fasta scener. Jeriko i Malmö, Stallet och Södra Teatern i Stockholm och flera arrangörer i Göteborg har folk-

och / eller världsmusik som huvudinriktning. Arrangörerna är RFoDs ryggrad. Vi slås kontinuerligt för ökade anslag för arrangörerna för att stärka de som redan är verksamma och släppa in fler i stödsystemet. Det behövs framförallt fler världsmusikarrangörer. Vi jobbar också för möjlighet att producera egna turnéer anpassade till de lokala arrangörer som arbetar småskaligt med folkmusik och dans.

Analys och debatt

Det har varit viktigt inom RFoD att debattera, analysera och dokumentera inte bara folkmusiken och dansen utan också åsikterna omkring. Vi har efter Folkmusiken lever get ut eller medverkat till utgivningen av en rad skrifter. Ofta utgick dessa från seminarier. Folkmusik och folkdans som nationella fenomen – från en heldagsseminarium 1990 finns att ladda ner från hemsidan. (www.rfod.se/dokument). Under senaste folkmusikfestivalen i Umeå hölls den senaste i raden – ett seminarium med titeln Rötter i mediaspeglarna, där slutrapporten ännu inte publicerats. Under våren 2004 hölls en serie seminarier kring visionerna om ett mångkulturellt samhälle. Det resulterade i boken *Kultur förändrar Om konsten att gestalta mångfalden*. (Agora 2004)

Nya fokus

I och med att musiken i allt större utsträckning vunnit insteg i på institutioner och utbildningar har RFoDs fokus förskjutits. Vi har engagerat oss i hur invandrade musiker tas emot i Sverige – eller snarare inte tas emot. Vi har genomfört en större utbildning för administratörer för en ny mångkultursektor 1996-97. Vi planerar att senare i höst och arrangera seminarier i Stallet om att vara eller bli proffs – riktade till alla i genren – oberoende av kulturell inriktning. Blir det lyckat hoppas vi att liknande evenemang ska göras på andra orter.

Dans

Vi har också engagerat oss allt mera i dansfrågor: Dansklasser – för de som vill ha regelbunden träning med sikte på att göra folkdanser på scen. Ett nordiskt dansprojekt med de främsta utövarna av scenisk folkdans är under uppbyggnad. För andra året i rad förbereds detta projekt genom framträdanden av några av våra främsta dansare under Linköpings folkmusikfestival i början av oktober. (www.folkmusik.nu) Vi arbetar för att folkdansen skall få ökad plats – en seriös analys – i Kulturrådets arbete med att ta fram en nya handlingsplan för den professionella dansen i Sverige.

Nytt studieförbund för kultur

Medan vi jobbar för proffsen har vi inte glömt amatö-

terna. Vårt arbete med utveckling av amatörkultur och folkmusik och dans som gemenskap har delvis skötts vi ett av de samarbetsorgan där vi engagerat oss – Amatörkulturens samrådsgrupp, **ax**. Nu undersöker **ax** möjligheten att skapa ett eget studieförbund för kultur. Orsakerna till detta är att studieförbunden klart deklarerat att de inte anser sig ha ansvar för utveckling av hela amatörkulturområdet, samtidigt som politiker och tjänstemän just säger att resurserna för amatörkultur finns hos just dessa. **ax** kräver också att en utredning ska göras om statens engagemang för amatörkultur. Idag faller området mellan stolarna – vi finns i ett svart hål – mellan utbildnings-, kultur- och ungdomspolitik.

Internationellt engagemang för nya jobb

RFoD är också verksamt internationellt. Vårt nordiska arbete har redan nämnts. De närmaste tre åren har RFoD ansvaret för att administrera Nordisk folkmusikkommitté – ett första halvårsmöte ska hållas i Linköping i anslutning till folkmusikfestivalen och lansering av scendansprojektet. Vi försöker arbete i ett Europeiskt nätverk – men har svårt att hitta resurser till detta. Vi tror att professionalisering behöver mer internationellt samarbete. Sverige är för liten som arbetsmarknad – i första hand Norden och i andra hand Europa bör kunna ge fler arbetsmöjligheter.

Solidaritet var en självklarhet när RFoD bildades och vi har under årens lopp arrangerat en rad solidaritets-evenemang där intäkterna gått till exempelvis Röda korset. Idag är vi möjligen mogna att ge oss in i ett annat solidaritetsarbete. Jag skriver detta i Sydafrika där vi undersöker möjligheten att skapa ett gemensamt utvecklingsprojekt som ska gynna både folkmusik- och dansmiljön i Sydafrika och i Sverige.

Ny Umeåfestival – en dagfjäril?

Idag har RFoD dålig ekonomi. Anslagen krymper oberoende av om det är mångkulturår eller ej. Ibland får man känslan av att det är viktigare att satsa på dem som ingenting gör eller ingenting kan om ett område – medan de som har verklig kompetens, kontaktnät och engagemang kan lika gärna lämnas att dö. Lite den känslan känner jag inför de stora förändringarna av Umeå folkmusikfestival. Det kan bli till något jättespännande, men om inte föreningen på ett seriöst sätt får vara partner i utformningen av den nya festivalen så är jag rädd att den blir en dagfjäril. Vacker under en dag – men vad händer sedan?

Lars Farago
förbundssekreterare

Vikarierande redaktör inför nr 1-2006

Jag kommer att resa bort till min "sommarstuga" i Gambia igen, och vara borta tre månader fr.o.m. 14 december.

Under den tiden ges Ume Folkblad nr 1/06 ut. Min vikarie blir Gunnar Lantz, son till styrelsemedlemmen Mats Ericsson. Gunnar studerar journalistik på Strömbäcks folkhögskola förutom att han spelar fiol i Folkhettan. En värdig vikarie!

Jag har sagt att tidningen gärna får se annorlunda ut när han gör den, det är bra om redaktören sätter sin prägel även på utseendet.

Styrelsen bestämmer första numrets deadline i samspår med Gunnar. Det blir säkert omkring i mitten-slutet av januari. Numret kommer säkerligen handla mycket om Umefolk 06.

Du som funderar på att skriva något till nästa nummer, eller du som inte hann få med ditt bidrag i detta nummer, kontakta Gunnar: gunnarlantz@hotmail.com

Pressfoto från Väsen.

Påminnelse om medlemsavgiften!

Visst har du betalat för pågående läsår?

Om inte, se avgifter och kontonummer på sidan 2.

Recension

Väsen

Black Box Norrlandsoperan 25/11

Kvällen inleds med att ösiga Folkhettan och riviga Folkfräs drar igång efter att Sara Edström, föreningens nya ordförande, hälsat välkommen. En liten stund senare dyker huvudattraktionen upp på scen och tillsammans med Umeås egna två förband blir det några Smålandslåtar med trallar till. Tidigare under dagen har Väsen hållit workshop på Musikskolan.

Efter sommarens Väsen-konsert i stora ladan på Ransäter hade undertecknad och nog många fler riktigt höga förväntningar på denna trio som spelat tillsammans i evigheters evigheter, ja ända sen året då Berlinmuren föll.

Historien om Väsen började i en stuga i Norge får vi veta. Duschen var upptagen, så där länge som den kan vara ibland, men turligt nog fanns det en tolvsträngad gitarr och en nyckelharpa i stugan, vips så var spelet igång och på den vägen är det.

Det är pratglade Roger Tallroth på gitarr, Olof Johansson på kromatisk nyckelharpa (fast han själv hävdar att det är en uråldrig mobiltelefon) och den lite mer tillbakadragne Mikael Marin med sin femsträngade viola grande anno 1967.

Den sistnämnde har ibland sin alldeles egna speciella spelstil som tyvärr är svår att återge i text. Men framför allt är de alldeles otroligt bra tillsammans. Vi får njuta av Björkbergspolskan, Hasse A's födelsedagslåt som egentligen var en annan låt men det gör inget, Nipponpolka som kom till i Japan och många många fler.

Spelglädjen finns där, hela tiden. Och Umepubliken är med. Vi får en helkväll som avslutas med att Väsen och delar av Folkhettan bjuder upp till dans.

Eva Romell

RFoD driver Stallet i Stockholm

Notis

Spelande tjejer se hit!

Umeå har en livaktig musikförening som heter She's got the beat. Det är en genre-överskridande förening som speciellt vill stötta spelglada flickor och unga kvinnor, samt tvätta bort fördomarna som finns om tjejer som spelar musik. Grabbar är inte utestängda, men grupper som de engagerar måste ha majoriteten tjejmedlemmar. She's got the beat-festivalen går av stapeln 17-18 februari 2006, alltså helgen före Umefolk 06. (Ett bra tillfälle att göra reklam för Umefolk - 06! Red. anm.)

Här är brevet som kom till umefolk-listan häromdan:

*****

Hej alla!

Är det någon som har ett tips på ett bra folkmusikband med brudar som spelar? Jag håller nämligen på att ragga band till She's got the beat-festivalen som äger rum 17-18 februari. Det verkar mest finnas tjejer som sjunger, och även om det är bra förstås, så vore det ännu roligare med ett band/en grupp där tjejer spelar. Jag tycker det är så tråkigt att folkmusik nästan alltid är separerat från andra musikstilar. Eftersom sgtb-festivalen dessutom till stor del handlar om att visa att det inte finns någon speciell genre som heter **tjejband**, så är det extra viktigt med musikalisk bredd. Så fundera ut vilka coola brudar du vill se framträda i februari och tipsa mig:

frida.ronnback@gmail.com

Det är klart att det är helt ok om det är killar med i bandet, bara tjejerna är i majoritet.

Gå gärna in på she's got the beats hemsida, www.sgtb.net och läs mer om oss och vad vi jobbar med!

Vänligen,
Frida Rönnbäck, She's got the beat

Återträff i Malung

Helgen före första advent varje år är det återträff för musikkurserna på Malungs folkhögskola. Sångare, dansare och fiolspelare som gått någon av kurserna på skolan åkte även i år tillbaka inte bara för att sjunga, dansa och spela utan även för att prata gamla minnen och utbyta nytt skvaller, kramas och känna av den trevliga känsla av att vara bland sådana som har precis samma intresse: Spela, spela, spela tills man inte orkar hålla ögonen uppe längre.

Vi var tre stycken som åkte från Umeå, Elin Fjellström, Sara Edström och Eva Maaherra.

På dagarna hade vi kurs, som på den gamla goda tiden. Upp tidigt, gå i rask takt till matsalen för att där äta frukost, sedan skynda till lektionssalen. Man vill absolut inte missa något av lektionen, men det är en ständig balansgång, man vill ju inte stiga upp tidigare än nödvändigt, det tär på en att spela ända in på småtimmarna när man dessutom ska försöka vara skärpt och lära sig något på dagen.

I år firade Viskursen 20-årsjubileum, därför hölls en konsert på lördagskvällen med ett gäng lärare och f.d. elever från den kursen, bl.a. Emma Härdelin, Anders Larsson och nuvarande fröken själv, Maria Røjås.

Eva Maaherra

Hur ofta träffar man någon som vill spela de fantastiska låtarna "Grävmaskin" efter Åkerman och "Åttamanengel" på raken? Lyckan var gjord! På bilden spelar Eva med Henrik "Humme!" Schön.

I höst går umeborna Åsa Gallegos (bilden) och Johanna Berg (?) (som var på turné i USA under återträffen) Kallekursen. Det är den terminslånga fiolkursen som även Elin och Eva gått.

Även andra västerbottningar hade tagit sig ända till Malung. Andreas Risan, från Skellefteå men nu boende i Göteborg, spelade till dans sent på lördagskvällen.

Återträff i Malung

Vi gamla Kallekursare lärde oss några låtar som vi spelade upp på söndagen medan de andra dansade. På bilden ser ni Elin längst fram

Tänk att det är så trevligt att spela träfiol! Alla lokaler utnyttjas... I förgrunden ses ordförande Sara som gått Jonnykursen, den ettåriga fiolkursen.

www.malungsfolkhogskola.com

Kalle Almlöf och Maria Røjås, två välkända lärare på Malungs folkmusiklinje. Foton från Malungs hemsida.

Och på kvällen var det dans. På dagen också för den delen.

Alla foton utom de på Kalle och Maria från Eva Maaherras kamera. Hon sitter själv gömd bakom stråken här till höger!

Notiser

UFF:s medlemmar i radio: Mitt i musiken, P2 uppmärksammade UFO.

Unga speltjejen Eva Maaherra har sökt till UFO-projektet som Botnia Musik ska starta i februari. Med anledning av detta blev hon intervjuad av Mitt i Musiken's Märit Öhman, journalist på lokalredaktionen i Umeå.

I intervjun berättade Eva att hon tycker det känns roligt att det satsas på folkmusik i Västerbotten. På frågan om huruvida det var bra att man kräver en hög nivå för att få vara med svarar hon att det finns ganska många möjligheter för nybörjare att börja spela. Därför ser hon inga särskilda problem med ambitionerna att hålla en hög konstnärlig nivå. Även Markus Falk, producent på Botnia Musik, blev utfrågad om projektet. Programmet sändes i P2 torsdagen den 1:a december.

Programmen ligger på SR:s hemsida en vecka efter sändningen så att man kan lyssna där. Tyvärr kommer tidningen inte hem till er innan en vecka har gått, så den är borta då.

Men lyssna gärna på något annat Mitt i musiken-program! www.sr.se/p2 Sök "Mitt i musiken".

Sara Edström

[umefolk]

Umefolk är e-postlistan för alla som vill veta vad som händer inom folk/ethno/världs-musiken i Umeåområdet!

Hit postas information om folkmusikfester, ethnoskivsläpp, världsmusik-konserter, afrodanskvällar och allt annat av intresse för folk/ethno/världsmusikintresserade i och kring Umeå & Skellefteå.

Observera att detta inte ska ses som en diskussionlista, utan en anslagstavla där man kan söka medmusikanter, annonsera om konserter, bjuda in till fester etc.

Umefolk-listan är inte knuten till någon organisation eller förening utan öppen för alla som är intresserade av att få reda på vad som händer inom folk/ethno/världs-musiken i Umeåområdet.

Mer info finns på sidan

<http://uk.groups.yahoo.com/group/umefolk>

För att få umefolk till din e-postlåda skickar du ett tomt brev till adressen:

umefolk-subscribe@yahoogroups.co.uk

Om du vill skicka ett meddelande till alla som är anslutna till umefolk skickar du det till:

umefolk@yahoogroups.co.uk

T.v. Basen är väl alltid basen? Beklagar bristande namnkunskap... Ovan: HG Olofsson och Eva Romell i djup koncentration på polskefronten. Foton Sara E.

UFO UFO UFO UFO UFO UFO UFO

Folkmusiker från länet kommer tillsammans med olika framstående inspiratörer/pedagoger att utveckla ungdomarnas spel, sound och skaparlust. Workshop, spelläger, konsertturnéer och inspelningar är exempel på aktiviteter inom projektets ram. Årliga repertoarteman kan utgöra en spännande ingång; låtar från Västerbotten, polskans hemlighet, musik från Balkan, mångkulturåret 2006, e t c.

En annan möjlighet är att en konstnärlig ledare på årsbasis knyts till projektet beroende på vilken repertoar som är aktuellt. Den årliga rekryteringen till orkestern kan ske i samverkan med länets musikpedagoger eller i form av en audition. Ytterligare information får du via Markus Falck, producent på Botnia Musik

mail: markus@botniamusik.se eller på Botnias hemsida: www.botniamusik.se

Tel: +46 (0)90 15 43 64 Mob: +46 (0)70 343 4382

UFO UNG FOLKMUSIKORKESTER

Nu är det dags att formera UFO - Botnia Musiks länsensemble för unga folkmusikanter. Vi söker därför dig som är mellan 15 och 25 år, bosatt i Västerbottens län och har väl utvecklade färdigheter i att spela svensk eller internationell folkmusik.

Inom UFO vill vi skapa en plattform för unga folkmusikanter där de kan utveckla sitt spel, sin repertoar, sitt sound och sin skaparlust genom workshops och spelläger under ledning av olika framstående artister, inspiratörer och pedagoger. UFO kommer att verka som en permanent ensemble med verksamhet under minst 2 år framåt.

Ca 15-20 deltagare ska knytas till ensemblen och olika instrument är välkomna. Vana att läsa noter är en fördel men huvuddelen av undervisningen kommer att ske på gehör. När en repetitionsperiod är slutförd och en repertoar byggts upp kommer konserter och cd-inspelningar med UFO att genomföras.

Första sammandraget sker preliminärt 18-19 februari 2006 och ytterligare minst en träff kommer att hållas under våren. Ett delmål är också att UFO medverkar i den nya musikfestivalen MADE in UMEÅ 12-20 maj.

Det kostar 500 kr per person och år att vara med i UFO. Priset inkluderar 4 lärarledda helgkurser inklusive mat och logi. Resorna till och från sammandragen bekostas deltagarna själva.

**intresserad av ufo?
Klipp ut och skicka!**

Ja, jag är intresserad av UFO. Kontakta mig för mer information.

Namn

Instrument

Adress

Tel & e-post

Skicka din intresseanmälan till Botnia Musik, Box 360, 901 08 Umeå
senast den 1 februari, så kommer vi att kontakta dig.

Markus Falck, markus@botniamusik.se

Påminnelse om medlemsavgiften!

Visst har du betalat för pågående läsår?

Om inte, se avgifter och kontonummer på sidan 2.

